

Poruchy autistického spektra (PAS)

- sú pervazívne vývinové poruchy zasahujúce oblasť komunikácie, sociálnej interakcie a správania,
- prvé príznaky sa prejavujú už v 18-24 mesiacoch života dieťaťa.

Diagnostické kritéria (DSM-V)

- Poruchy komunikácie a sociálnej interakcie:
 - ✓ Znížený záujem deliť sa o zážitky.
 - ✓ Porucha v nadväzovaní sociálnej interakcie.
 - ✓ Slabá verbálna a neverbálna komunikácia.
 - ✓ Poruchy v porozumení alebo používaní gest.
 - ✓ Ťažkosti v nadväzovaní priateľstva alebo absencia záujmu o rovesníkov.
- Obmedzené, repetitívne správanie, záujmy alebo aktivity:
 - ✓ Repetitívne pohyby tela.
 - ✓ Ťažkosti adaptovať sa na zmeny v prostredí.
 - ✓ Silný záujem o nezvyčajné veci.
 - ✓ Nezvyčajný záujem o senzorické podnety v prostredí.

„Varovné signály“

- neusmieva sa alebo nevyjadruje prejavy radosti ako 6 mesačné,
- nie je schopné vzájomne zdieľať zvuky, úsmevy a iné výrazy tváre ako 9 mesačné,
- nereaguje na meno ako 10 mesačné,
- neblabotá ako 12 mesačné,
- nie je schopné ukazovať prstom alebo naťahovať sa za hračkami a mávať na pozdrav ako 12 mesačné,
- nepoužíva slová na komunikáciu ako 16 mesačné,
- absencia 2 slovných viet ako 24 mesačné,
- strata jazyka, blabotania alebo sociálnych zručností v akomkoľvek veku,
- vyhýbanie sa očnému kontaktu a uprednostňovanie samoty.

Ak u Vášho dieťaťa pozorujete pretrvávajúce niektorých z vyššie uvedených „varovných príznakov“, poraďte sa s Vaším pediatrom o možných vyšetreniach.

Včasná terapeutická intervencia

- môže hrať dôležitú úlohu pre ďalší vývin dieťaťa,
- s včasnou intervenciou by sa malo začať hneď po stanovení diagnózy alebo hneď ako rodič či pediater má podozrenie na vývinové oneskorenie,
- efektívny program včasnej intervencie by sa mal sústrediť na rozvoj komunikácie, sociálnych a kognitívnych schopností dieťaťa,

Aplikovaná behaviorálna analýza (ABA)

- efektívny a zároveň vedecky podložený prístup,
- je aplikovaná časť vedy zvanej Behaviorálna Analýza,
- je založená na vede o učení a správaní,
- princípy a metódy ABA napomáhajú naučiť alebo zvýšiť vhodné, žiaduce správanie, zároveň eliminujú nežiaduce správanie,
- sústreďuje sa na zvýšenie komunikačných, sociálnych a vzdelávacích zručností, hry a sebaobslužných zručností,
- podporená stovkami vedeckých článkov a výskumov o výchove a vzdelávaní detí s PAS.

V čom spočíva ABA prístup?

- pri učení využíva motiváciu dieťaťa
- zložité úlohy sa rozdelia na malé, jednoduché časti, ktoré sú pre dieťa menej náročné
- dôraz sa kladie na bezchybné učenie, čím sa zníži frustrácia detí pri učení,
- učenie prebieha formou intenzívnych „sedení“ 1:1 a naučené zručnosti sa generalizujú v prirodzenom prostredí
- ABA program je individuálne vytvorený pre každé dieťa
- ABA program je komplexný, zameraný na všetky oblasti od komunikácie až po sebaobslužné zručnosti
- ABA program ako včasná intervencia by sa mal začať pred dovŕšením 4-tého roku veku dieťaťa. Avšak ABA prístup je efektívny v akomkoľvek veku
- ABA program je intenzívny, čo znamená, že program by mal prebiehať 25-40 hodín týždenne, minimálne po dobu 1-3 rokov.

Ako vyzerá ABA program

- je vytvorený kvalifikovaným odborníkom (Board Certified Behavior Analyst, BCBA),
- zahŕňa vstupné ohodnotenie, na základe ktorého je zostavený individuálny plán pre konkrétne dieťa,
- ohodnotenie sa opakuje počas doby trvania programu a ak je to nutné, vytvoria sa potrebné modifikácie,
- dôraz kladený na zapisovanie a analýzu dát,
- zovšeobecnenie zručností,
- program môže aplikovať vyškolený terapeut, rodič, asistent pod kontinuálnou supervíziou certifikovaným ABA terapeutom.

Úloha rodiča v ABA programe

- rodič hrá dôležitú úlohu pri vytvorení aj pri aplikovaní ABA programu,
- rodič je s dieťaťom stále a preto môže zabezpečiť nepretržitý priebeh učenia podľa ABA programu v akomkoľvek prostredí,
- pre realizáciu ABA programu musí byť rodič zaškolený certifikovaným ABA terapeutom,
- rodič sa tak stáva kompetentným terapeutom vlastného dieťaťa a dokáže mu pomôcť v jeho ďalšom rozvoji.